

ÎN CE MOD SUSȚINE UNIUNEA EUROPEANĂ MEDICINA DIN MOLDOVA / 3
CÂT INVESTESC PARTENERII EUROPENI ÎN MOLDOVA / 4
CE SE ÎNTREPRINDE PENTRU DEZVOLTAREA REGIUNILOR MOLDOVENEȘTI / 5
CINE CONDUCE UNIUNEA EUROPEANĂ / 7
POATE OARE MOLDOVA DEVENI MEMBRU AL UE / 8

Luni, 14 iulie 2014, Nr2
Ediție specială
a Kommersant.md
compania "Infini-Media" SRL

Kommersant.md

British Embassy
Chisinau

Ediție pregătită de Kommersant.md
cu susținerea Ambasadei Britanice la Chișinău
Opinia redacției poate să nu coincidă cu cea a Ambasadei Britanice la Chișinău

Guide

**Uniunea
Europeană
în Moldova.
Investiții**

Коммерсантъ®

ȘTIM CE SCRIEM
Знаем, что пишем

WWW.KOMMERSANT.MD

VLADIMIR SOLOVIOV,

REDACTOR GUIDE

«UNIUNEA EUROPEANĂ ÎN MOLDOVA». INVESTIȚII

NU FURA

Ani la rând lupta cu corupția în Moldova a fost selectivă - organele de drept erau cu ochii pe cei care luau mite neînsemnate, iar cei corupți majori erau lăsați în pace. În consecință, cetățeanul consideră la un nivel subconștient că funcționarul de stat este corupt și, în principiu, acceptă asta ca ceva destul de normal.

În toiu crizei politice din 2013, doi deputați — un democrat și un liberal-democrat, discutau foarte aprins în direct, cine din ei, totuși, fură mai mult. Argumentele lor au fost de neclintit. „Noi nu furăm mai mult ca voi. Pot să vă arăt și schemele”, i-a reproșat liberal-democratul colegului democrat. Urmase... liniștea. Nu s-a făcut nici o investigație. Iată încă o dovadă că nivelul de toleranță față de corupție este înalt.

Mulți oameni cred că banii veniți din UE de-a lungul anilor au fost furati. Însă în Moldova se construiesc drumuri, se deschid parcuri industriale și zone economice libere, se dau în exploatare centre medicale și se trasează conducte de apă și de gaz. Dacă chiar totul ar fi fost furat, atunci nimic din toate acestea nu ar fi existat. Investitorii sunt nemulțumiți de nivelul înalt al corupției, dar oricum nu se retrag din țară. Deci, au și ei anumite speranțe.

Este oare posibil de schimbat această situație? Da, e posibil. Sunt necesare măsuri drastice, precum cele desfășurate în Georgia. Conducătorii trebuie să redobândească încrederea cetățenilor, iar garantarea transparenței cheltuielilor bugetare și a fondurilor europene ar putea să le fie de ajutor. Rapoartele privind fiecare euro cheltuit trebuie să devină un standard. Mai devreme sau mai târziu aceste schimbări vor fi realizate fie de către autoritățile de azi, fie de cele de mâine.

Proiect special al ediției on-line Kommersant.md (Guide-Uniunea Europeană în Moldova)

Alexandr Stahurschi — director general Kommersant.md
Vladimir Soloviov — redactor-șef Kommersant.md
Originalul concepției machetei aparține ИД «Коммерсантъ».
Serviciul de Publicitate: sale house Alkasar Media Services. Tel. (022) 74 24 28
Sergei Gorin — șeful serviciului
Vladimir Soloviov — editor
Veaceslav Cernat — designer
Irina Franțujan — corector
Nicoleta Chira — traducător
Adresa redacției: 2009, or. Chișinău, str. Mateevici, 31
Tel. (022) 815 885, e-mail: info@kommersant.md

Fondator: «Infinet-Media» SRL
Adresa: or. Chișinău, str. Mateevici, 31
Tipografia: Monarch
Adresa: Moldova, or. Chișinău, str. Statul Țării, 4
Tiraj: 5000. Se distribuie gratis

MIJLOACE DE ÎNGRIJIRE MEDICALĂ DIN ANUL 2009 ÎN REPUBLICA MOLDOVA, CU SPRIJINUL FINANCIAR AL UNIUNII EUROPENE, SUNT REALIZATE UN NUMĂR DE PROIECTE MAJORE ÎN DOMENIUL ÎNGRIJIRII SĂNĂTĂȚII. ÎN RAIOANE AU FOST DESCHISE 67 DE CENTRE DE SĂNĂTATE, IAR ÎN CAPITALĂ AU FOST CONSTRUIE MARI CENTRE MEDICALE. ÎN MODERNIZAREA SECTORULUI DE ÎNGRIJIRE A SĂNĂTĂȚII DEJA S-AU INVESTIT ZECI DE MILIOANE DE EURO. ȘI GUVERNUL NU INTENȚIONEAZĂ SĂ SE OPREASCĂ AICI. NICOLAI PAHOLNIȚCHI

DIN 2009 MOLDOVA A AVANSAT SIMȚITOR ÎN DOMENIUL ÎNGRIJIRII SĂNĂTĂȚII. ACEST LUCRU NU S-A REALIZAT FĂRĂ AJUTORUL EUROPEAN. DOAR PE PARCURSUL A ULTIMILOR PATRU ANI DIVERSE STRUCTURI DIN UE AU INVESTIT ÎN SISTEMUL DE ÎNGRIJIRE A SĂNĂTĂȚII DIN MOLDOVA CIRCA €52,6 MLN.

PRINCIPALUL SPITAL DIN ȚARĂ Cel mai mare proiect, realizat de către autoritățile moldovenești cu sprijinul donatorilor europeni, — o nouă secție de chirurgie, deschisă la începutul lunii mai a anului 2014 pe lângă Spitalul Clinic Republican (SCR). Blocul cu o suprafață de 10 mii m.p. s-a construit timp de doi ani. Acesta include 16 săli de operație moderne, 75 paturi de terapie intensivă, un bloc de sterilizare a echipamentului, un laborator de analize de urgență și metabiopsie, o bancă de sânge și o încăpere pentru colectarea și neutralizarea deșeurilor medicale.

Blocurile chirurgicale se vor specializa pe trei poli: centrul chirurgical al capului, centrul chirurgical al toracelui și centrul chirurgical al abdomenului. Centrul este dotat cu echipament medical de ultimă oră, iar după capacitățile sale este unic în regiune.

Se presupune că în fiecare an, în noul bloc vor putea fi tratați de la 25 000 la 35 000 de pacienți. Aici se vor oferi servicii de transplantare de organe și țesuturi, se vor efectua operații neurochirurgicale și artroscopice. Datorită tehnologiilor noi introduse în secția chirurgicală, durata medie de ședere a pacientului în spital se va reduce de la opt la cinci zile. Ministerul Sănătății subliniază faptul că pentru a activa în cadrul noului bloc chirurgical 800 de medici au trecut un curs de instruire în țările europene.

Costul total al proiectului a fost aproximativ de €30 mln., din care €3 mln. au fost alocate în calitate de granturi de către structurile UE, cîte €9 mln. în calitate de credite pe condiții avantajoase au fost oferite de Guvernul Austriei și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei. Proiectul a fost sprijinit financiar de către Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Sănătății, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Banca Mondială, Guvernul Japoniei, precum și Agenția de Cooperare și Coordonare a Turciei.

LABORATOARE LA CHEIE Pe lângă aceasta, anul trecut în Moldova au fost complet renovate zece laboratoare medicale: în Chișinău, Bălți, Edineț, Căușeni, Cahul, Hîncești, Soroca, Ungheni și Comrat. Potrivit șefului direcției sănătății publice a Ministerului Sănătății RM, Carolina Cerniciuc în interviul oferit Guide, pentru laboratoarele renovate s-au achiziționat cele mai avansate echipamente. „Întregul proces de reamenajare a fost controlat de observatorii din Europa. Lista cerințelor a inclus — reparația încăperilor, achiziționarea echipamentelor noi, realizarea tuturor cercetărilor în conformitate cu standardele europene”, — spune doamna Cerniciuc.

Potrivit acesteia, în următorii doi-trei ani aceste zece laboratoare trebuie să înlocuiască toate celelalte

laboratoare raionale. „În prezent fiecare centru raional dispune de cîte un laborator, însă volumul de lucru al acestora este unul foarte mic, ei nu pot efectua toate cercetările necesare. Pentru ca oamenii să nu fie nevoiți să se deplaseze la Chișinău pentru a da analize, au fost amenajate toate aceste laboratoare noi”, — explică Carolina Cerniciuc.

Modernizarea laboratoarelor raionale a fost integral finanțată de Uniunea Europeană. Volumul ajutorului financiar se estimează la €3 mln.

DE LA PARAMEDICI LA MEDICI DE FAMILIE Un alt proiect de amploare a devenit construcția unor noi centre de sănătate și reconstrucția celor vechi în zonele rurale. Din anul 2009 s-au realizat 67 de proiecte din cele 78 planificate. În fiecare centru de sănătate activează unul sau mai mulți medici de familie (în funcție de numărul locuitorilor în raion), precum și asistente medicale, care ajută medicii. Locuitorii zonelor rurale, în cadrul acestor centre, beneficiază de primul ajutor medical și consultări medicale. La necesitatea unui diagnostic complex, medicul de familie direcționează pacientul la spitalul raional.

După informațiile oferite Guide de către Ministerul Sănătății, asemenea centre de sănătate funcționau în sate și anterior, însă multe dintre ele erau într-o stare foarte proastă. Acum acestea sunt complet reconstruite. Un număr de centre sătești sunt amplasate în clădiri, care nu sunt destinate pentru acordarea serviciilor medicale, de exemplu, în case de locuit. În asemenea sate, astfel de centre s-au construit „de la zero”.

Pînă la sfîrșitul anului este planificată construirea și repararea a încă 11 centre de sănătate: în satele

raioanelor Anenii Noi, Ocnița, Singerei, Fălești, Călărași, Soroca, Șoldănești, Taraclia și Ștefan Vodă, precum și în satul Băcioi, care face parte din municipiul Chișinău.

Pentru construcția și repararea centrelor de sănătate în total s-au cheltuit €24,8 mln. La finele proiectului, anual de serviciile centrelor medicale vor putea beneficia 1,2 mln. de locuitori ai Moldovei, care locuiesc în mediul rural. Mai mult, centrele de sănătate vor asigura cu lucru circa 400 de medici și 1200 de asistente medicale.

ASISTENȚĂ FĂRĂ ÎNTÎRZIERI Pînă la finele anului curent, Ministerul Sănătății planifică să dea în exploatare două blocuri noi de terapie intensivă și reanimare în Spitalul de Urgență din Chișinău. Acestea anual vor permite deservirea a circa 14 mii de cetățeni. În cadrul acestora vor activa peste 450 de medici specialiști. Costul proiectului constituie circa 98 mln. lei (€5,2 mln).

Pe lângă aceasta, va fi dat în exploatare blocul renovat de 240 de paturi în spitalul de tuberculoză din Vorniceni (raionul Strășeni), unde vor activa circa o sută de medici. Costul reparației noului bloc a constituit aproximativ 80 mln. lei (€4,2 mln). Blocuri renovate vor apărea, de asemenea, în Institutul Oncologic și Spitalul Clinic Republican pentru Copii „Emilian Coțaga”. Un alt megaproiect în domeniul medicinei — modernizarea completă a SCR. Pentru reparația și reechiparea integrală a principalului spital din țară se vor cheltui peste €90 mln. ■

DUPĂ CHIP ȘI EDUCAȚIE REFORMELE DESFĂȘURATE ÎN MOLDOVA VIZEAZĂ ȘI SISTEMUL EDUCAȚIONAL. DEOCAMDATĂ, NU PUTEM VORBI DESPRE REALIZĂRI SEMNIFICATIVE ÎN ACEST SENS. ÎNSĂ MAJORAREA SUBSTANȚIALĂ A FINANȚĂRII SISTEMULUI ESTE EVIDENTĂ, INCLUSIV DIN CONTUL PARTENERILOR STRĂINI (DIN ANUL 2009 - 82,2 MIL. EURO), LA FEL CA ȘI SCHIMBAREA ATITUDINII PĂRINȚILOR ȘI ELEVILOR FAȚĂ DE REFORMA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI PREȘCOLAR. NUMĂRUL CELOR CARE O APRECIĂZĂ POZITIV S-A MAJORAT PE PARCURSUL ULTIMULUI AN DE LA 23% PÎNĂ LA 32%. LA FEL DE REUȘITĂ S-A DOVEDIT A FI ȘI NOUA FORMULĂ DE FINANȚARE A LICEELOR ȘI INSTITUȚIILOR UNIVERSITARE, CARE AU OBȚINUT MAI MULTĂ INDEPENDENȚĂ FINANCIARĂ. INNA KÎVÎRJIC

Din anul 2005 cheltuielile pentru sfera învățămîntului în Moldova s-au majorat de la 7,9% pînă la 8,4% din produsul intern brut (PIB), iar cheltuielile de instruire a școlarilor s-au triplat în comparație cu anul 2006. Tabloul dinamic al bugetului sistemului de învățămînt în 2005 era de 2,7 mld. lei, în 2012 — 7,4 mld. lei, iar în 2014 acesta urmează să atingă cifra de 7,7 mld. lei.

Totodată, continuă să fie actuale niște probleme sistemice mai vechi, precum: insuficiența locurilor în instituțiile preșcolare (doar în Chișinău 8 mii de copii sunt în așteptarea rîndului la grădiniță), condițiile menajere în unele școli sunt departe de a fi satisfăcătoare, mai multe instituții din domeniu nu sunt dotate cu tehnică informațională modernă, profesorii de la sate sunt nevoiți să predea cîteva discipline din cauza lipsei cadrelor didactice, antreprenorii se plîng de lipsa cadrelor calificate, motiv pentru care ei sunt nevoiți să-și limiteze investițiile, iar absolvenții universităților lucrează la piețe și în construcții, deoarece sistemul nu este orientat spre necesitățile economiei.

În scopul soluționării acestor probleme, trei ani în urmă guvernul Republicii Moldova a inițiat reforma sistemului educațional. Aceasta vizează toate treptele: preșcolară, preuniversitară, vocațional-tehnică și superioară. Cele mai semnificative schimbări au loc în sistemul învățămîntului preuniversitar. În primul rînd, ele țin de optimizarea școlilor realizată de Ministerul Educației. Au fost închise școli și clase cu un număr mic de copii, elevii fiind transferați în școli mai mari cu condiții mai bune de predare și învățatori mai calificați. Optimizarea școlilor a fost susținută de Banca Mondială, care a oferit 40 mil. lei pentru acest scop (proiectul a fost aprobat la începutul lui ianuarie 2013).

Inițial închiderea școlilor a cauzat nemulțumirea mai multor părinți și copii, care au organizat numeroase acțiuni de protest. Însă atitudinea față de situația respectivă

a început să se schimbe în momentul în care părinții au înțeles că în noile școli copiii au acces la studii de calitate mai bună, ei nu sunt nevoiți să se deplaseze școlare asigurate de Ministerul Educației. Potrivit datelor Institutului de Politici Publice, în aprilie 2013 reforma a fost apreciată pozitiv de către 23% cetățeni, iar în primăvara anului curent numărul acestora a ajuns la 32%.

Punerea în aplicare a unei formule noi de finanțare a instituțiilor de învățămînt superior, de asemenea, poate fi calificată drept un succes. Autonomia financiară a permis instituțiilor universitare să direcționeze 3,7 mil. lei pentru reparația căminelor și majorarea salariilor lectorilor. Noua formulă de finanțare presupune că mijloacele sunt direcționate în dependență de numărul elevilor (în 2014 statul asigură 6926 lei pentru un singur elev) suplimentar la suma de 403 mii lei, transferați pentru fiecare școală.

Potrivit Ludmillei Șişkanu, directorului liceului „Olimp” din Singerei, în urma aplicării formulei noi, bugetul instituției a crescut de la 4,5 mil. lei pînă la 6 mil. lei. Pînă la trecerea la noua metodă de finanțare, 70% din mijloace reveneau achitării salariilor învățătorilor, acum însă au apărut posibilități de ameliorare a condițiilor de studii: „Anul acesta am reușit să transferăm din buget 520 mii lei pentru reparația cantinei și 400 mii lei pentru restaurarea fațadei clădirilor și reparație curentă”, spune doamna Șişkanu. În anul 2013 investițiile capitale doar în sistemul învățămîntului mediu la nivel de raion s-au ridicat pînă la 132,4 mil. lei în 483 de școli.

„DATORITĂ NOII FORMULE DE FINANȚARE A INSTITUȚIILOR UNIVERSITARE, PENTRU REPARAȚIA CĂMINELOR STUDENȚEȘTI ȘI MAJORAREA SALARIILOR PEDAGOGILOR AU FOST PREVĂZUȚI 3,7 MIL. LEI”

În paralel se rezolvă și problema alimentării cu apă și căldură a instituțiilor preuniversitare de la sate (circa o treime din școlile sătești sunt încălzite cu lemne și cărbune pînă în prezent). Și de data această ne-au venit în ajutor partenerii străini. Pe banii Uniunii Europene (14 mil. euro) și a Programului de Dezvoltare ONU (0,56 mil. euro), în cadrul proiectului „Energie și biomasă” în 140 de școli sătești au fost instalate cazane ce produc energie termică din biomasă. Iar Banca Mondială a oferit un credit în sumă de 40 mil. dolari pentru repararea și organizarea sistemului de asigurare cu apă și canalizare în 94 de școli din Moldova.

Problemele următoarei trepte, adică a sistemul învățămîntului vocațional-tehnic, au devenit deosebit de actuale odată cu venirea în țară a investitorilor mari, care s-au ciocnit de problema insuficienței cadrelor calificate de muncitori. Ministerul Educației susține că pentru dezvoltarea învățămîntului vocațional de calitate sunt necesare investiții semnificative, pe care statul nu și le poate permite deocamdată. Însă problema trebuie soluționată în cel mai scurt timp. Aceasta este complexă și include numeroase deficiențe, precum: infrastructură și echipamente învechite ale școlilor profesionale, lipsa pedagogilor calificați, precum și un nomenclator de specialități și profesii care nu mai corespunde necesităților pieței.

Autoritățile de la Chișinău au decis să preia experiența învățămîntului vocațional-tehnic din țările europene. Este vorba de un sistem în care companiile mari investesc direct în pregătirea muncitorilor. Un șir de companii străine ce activează în Moldova au decis să meargă pe aceeași cale. Una din ele este „Draexlmaier Automotive”, care a deschis o întreprindere de producție în zona economică liberă din Bălți. Pe agenda Guvernului se mai află și crearea, cu susținerea UE, a zece centre moderne de învățămînt vocațional-tehnic, care vor deveni baze de transmitere a celor mai performante experiențe și practici în domeniu.

În domeniul învățămîntului superior Moldova a pășit demult pe calea Uniunii Europene, acceptînd sistemul de la Bologna. Datorită acestui fapt, diplomele moldovenești sunt acceptate și pe teritoriul UE. Totodată, programele europene permit studenților moldoveni să-și facă studii în una din țările europene (circa 180 burse anuale în cadrul programului Erasmus Mundus), iar profesorilor să facă stagii și schimburi de experiență la universitățile

din România, Bulgaria, Croația, Polonia, Serbia (în cadrul programului CEEPUS). Începînd cu anul 2002, în cadrul programului TEMPUS în Moldova au fost realizate 59 de proiecte în valoare de 39 mil. euro (majoritatea din ele fiind desfășurate după anul 2009 în valoare de 34,3 mil. euro). De exemplu, realizarea unui proiect de acest gen a permis înființarea unui centru multimedia pentru desfășurarea diverselor conferințe și realizarea instruirii la distanță prin internet.

În total, din 2009 pînă în aprilie 2014 partenerii externi (în special Uniunea Europeană și Banca Mondială) au acordat Republicii Moldova suma de 82,2 mil. euro pentru desfășurarea reformei sistemului de învățămînt național. Partenerii internaționali ne ajută și la soluționarea problemelor în sistemul de învățămînt preșcolar. Datorită proiectului „Parteneriatul global în domeniul educației” (PGE) cu un buget total de 4,4 mil. dolari (anul trecut fiind transferați 1 mil. dolari) doar în 2013 au fost deschise 11 grădinițe noi în țară, și încă 25 grădinițe au fost reparate, mobilate și echipate cu cele necesare. Din anul 2009 numărul grădinițelor de copii în țară a crescut de la 1349 pînă la 1418, iar numărul total al locurilor în acestea a crescut cu circa 14%. ■

ERASMUS MUNDUS ESTE UN PROGRAM DE COOPERARE ȘI DE MOBILITATE ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI SUPERIOR CARE ARE DREPT OBIECTIV CREȘTEREA CALITĂȚII ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DIN EUROPA, PRECUM ȘI COLABORAREA CU ȚĂRILE NEEUROPENE. PROGRAMELE ERASMUS MUNDUS OFERĂ STUDENȚILOR ȘI DOCTORANZILOR BURSE ȘI GRANTURI FINANȚATE DE UE.

PROGRAMELE EUROPENE
OFERĂ STUDENȚILOR MOLDOVENI
OPORTUNITATEA DE A FACE
STUDII ÎN UE

SURSA: WWW.SHUTTERSTOCK.COM

SISTEMUL EDUCAȚIONAL DE LA BOLOGNA.

ÎN 1999, PRIN SEMNĂRII DECLARAȚIEI DE LA BOLOGNA, 29 DE ȚĂRI ALE UNIUNII EUROPENE ȘI-AU ASUMAT OBLIGAȚIA DE A SPORI CĂMPUL DE ACȚIUNE ȘI DE A ÎMBUNĂTĂȚI CALITĂȚEA ȘTIINȚELOR SUPERIOARE PE TERITORIUL EUROPEI. OBIECTIVELE PRINCIPALE ALE DECLARAȚIEI REZIDĂ ÎN CREAREA UNOR STANDARDE COMUNE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR ÎN CONFORMITATE CU CERINȚELE ACTUALE ALE PIEȚII MUNCII, RIDICAREA CALIFICĂRII PERSONALULUI, ASIGURAREA ÎNCADRĂRII ÎN CĂMPUL MUNCII A ABSOLVENȚILOR INSTITUȚIILOR UNIVERSITARE. ADERAREA ȚĂRILOR LA PROCESUL DE LA BOLOGNA ARE LOC ÎN CONDIȚII BENEVOLE. ÎN REPUBLICA MOLDOVA SISTEMUL RESPECTIV ESTE REALIZAT DIN ANUL 2005.

FLUXUL DE NUMERAR ÎN ULTIMII ANI MOLDOVA A REUȘIT SĂ DEVINĂ ATRACTIVĂ PENTRU COMPANIILE MARI EUROPENE. CONCERNUL DRAEXLMAIER AUTOMOTIVE DIN GERMANIA ȘI GEBAUER & GRILLER DIN AUSTRIA AU INVESTIT ZECI DE MILIOANE DE EURO PENTRU A DESCHIDE AICI LINII DE PRODUCȚIE. INVESTIȚIILE EUROPENE STIMULEAZĂ NU DOAR CREAREA LOCURILOR DE MUNCĂ, DAR ȘI MODERNIZAREA ECONOMIEI ÎN ANSAMBLU. INNA KÎVÎRJIC

AUTOR: VALERIU CORCIARI / KOMMERSANT.MD

Cursul de integrare europeană, urmat de Moldova deja de aproape zece ani, a început să ofere rezultate concrete, cuantificate în suma investițiilor în țară și numărul locurilor de muncă în interiorul republicii.

La începutul anului 2014, potrivit datelor Băncii Naționale a Moldovei (BNM), soldul acumulat de investiții străine directe în economia națională a constituit \$3,668 mld., din care \$2,709 mld. — participațiile la capital social și venitul reinvestit, iar \$958,75 mln. — împrumuturile intragrup. În structura capitalului social acumulat ponderea investitorilor din Uniunea Europeană constituie cea mai mare parte — 52,2% (țările CSI le revine 11,4%; 36,4% — alte țări). Țările de origine a celor mai mari investiții străine sunt Italia, Germania, Olanda, România, Cipru, Rusia, SUA.

Sectorul de producție devine tot mai înalt tehnologizat, iar agricultura — mai modernizată. Investițiile sunt canalizate spre reparația și construcția de drumuri, aprovizionarea cu apă a regiunilor țării, etc. Poziția geografică a Moldovei în calitate de punte de legătură între Est și Vest — este un argument important pentru investitorii străini. Fluxul de investiții străine directe în anul trecut a crescut cu 30,7%, atingând \$203 mln.

Investitorii în principal investesc în zonele economice libere (ZEL), care, la momentul actual în Moldova există șapte la număr: ZEL Bălți, ZEL Ungheni-Business, ZAL Expo-Business-Chișinău, ZAL Vulcănești, ZAL Tvardița, ZAL Otaci-Business și ZAL Taraclia. Din volumul total de investiții din anul trecut acestora le revin 14% (\$28,5 mln.). La începutul anului 2014 în cadrul acestora au activat 158 de rezidenți, care au angajat la muncă circa 7 mii de persoane. În comparație cu sfârșitul anului 2012 numărul locurilor de muncă în cadrul ZEL a crescut cu 5,9%. Majoritatea acestora le revine ZEL Bălți (peste trei mii de locuri de muncă), a cărei dezvoltare se consideră a fi cea mai rapidă.

„LA ÎNCEPUTUL ANULUI 2014 ÎN CADRUL ZONELOR ECONOMICE LIBERE DIN MOLDOVA ACTIVAU 158 DE COMPANII ȘI CIRCA 7 MII DE ANGAJAȚI”

În ZEL Bălți au venit așa actori importanți de pe piața echipamentelor electrice pentru autovehicule, precum concernul Draexlmaier Automotive din Germania și Gebauer & Griller din Austria. Autoritățile statului au asigurat rezidenților ZEL confort fiscal la nivel de legislație, pentru a oferi atractivitate investițională maximă acestor zone. În prezent salariul mediu în zonele economice libere este mai înalt decât cel mediu pe economie, și constituie circa 4,5 mii lei. În cadrul ZEL Bălți acesta atinge 6 mii lei.

Chiar și în timpul micșorării producției industriale în Moldova, ZEL nu au suferit mult, dovedindu-se a fi „insule de stabilitate”.

„SALARIUL MEDIU ÎN CADRUL ZEL VARIAZĂ DE LA 4,5 MII PÎNĂ LA 6 MII LEI”

Cea mai mare pondere (45,8% în 2013) a volumului de vânzări a produselor industriale revine ZEL Ungheni. Unul dintre principalii investitori a acestei zone este compania americană Lear Corporation, la a cărei uzină sunt cusute huse auto. Anul trecut compania și-a extins linia de producție, majorând teritoriul de producție și instalând echipament nou.

Se așteaptă apariția a noi actori importanți, care se ocupă cu fabricarea componentelor auto. Este vorba de o companie germană cu o istorie de peste 400 de ani — Leoni AG din Nürnberg, care planifică pînă în 2018 să investească în industria Moldovei \$50 mln. Compania este deja reprezentată în Moldova — într-un regim de testare în Chișinău se produc componente auto. În cadrul uzinei activează 600 de persoane.

Pe lângă zonele economice libere, în republică au început să se deschidă parcurile industriale, a căror număr autoritățile moldovenești intenționează să majoreze pînă la treizeci. La moment în Republica Moldova funcționează parcul industrial Tracom din Chișinău, CAAN în Strășeni, Bioenergagro în raionul Drochia, Răut în Bălți, precum și parcurile din Edineț și Cimișlia.

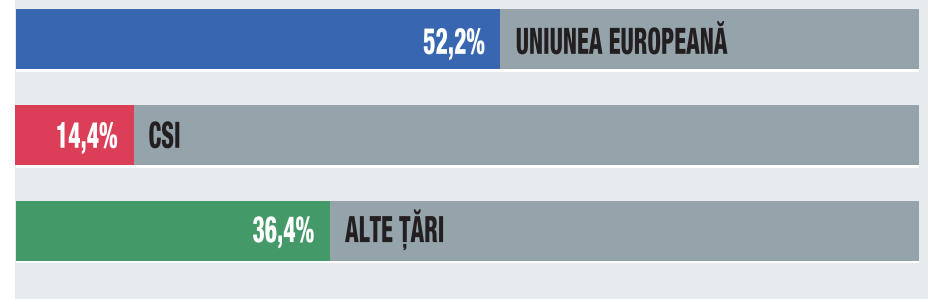
Venirea în Moldova a fiecărei companii mari, pe lângă fluxul de investiții, soluționează o serie de probleme

aferente. În primul rînd, se creează noi locuri de muncă. În cazul Draexlmaier vorbim de aproape 3 mii de locuri vacante, ocupate de specialiștii moldoveni.

În al doilea rînd, lansarea liniilor de producție înalt tehnologizate deja stimulează reformarea sistemului național de învățămînt profesional, întrucît companiile, care au decis să-și deschidă aici linii de producție, s-au confruntat cu problema lipsei specialiștilor calificați. Ca urmare, investitorii germani și austrieci implementează în Republica Moldova experiența țărilor lor, aplicînd propriile sisteme de selectare și pregătire a cadrelor profesionale. În timpul apropiat, în Strășeni este planificată deschiderea unui Centru de instruire tehnică, care se va axa pe pregătirea pentru aceste întreprinderi a unor specialiști calificați — muncitori, ingineri și manageri.

În final, lansarea în Moldova a liniilor de producție contribuie la atingerea obiectivului stabilit de Ministerul Economiei — crearea unui model de dezvoltare economică orientat spre export, pentru care sunt necesare investiții majore în tehnologii avansate de producție. Este evident că fără implicarea unor actori de nivel mondial este puțin probabilă atingerea acestui obiectiv. Însă este limpede și un alt aspect — un investitor responsabil nu va activa acolo, unde nu există reguli clare de joc. Și dacă ei vin în Moldova, înseamnă că aceste reguli pînă la urmă au apărut și funcționează aici. ■

INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE ÎN MOLDOVA

RELEVANȚA RURALĂ

MOLDOVA AGRARĂ TREBUIE SĂ-ȘI MODERNIZEZE AGRICULTURA ȘI SĂ ALINIEZE CALITATEA PRODUSELOR AGRICOLE LA STANDARDELE EUROPENE. UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI INSTITUȚIILE FINANCIARE EUROPENE ALOCĂ FONDURI ÎN ACEST SCOP ȘI, ÎMPREUNĂ CU AUTORITĂȚILE DIN REPUBLICA MOLDOVA IMPLEMENTEAZĂ PROGRAME MENITE SĂ CREEZE UN MEDIU CONFORTABIL PENTRU ANTREPRENORII ȘI AGRICULTORII DIN REGIUNILE ȚĂRII. NICOLAI PAHOLNIȚCHI

AFACERI LOCALE Pentru a revigora satele golite de migrația continuă (potrivit datelor Biroului Național de Statistică, numărul de cetățeni plecați la lucru în străinătate este de aproximativ 500 de mii de oameni, dintre care 75% au lucrat anterior în mediul rural), guvernul a dezvoltat cu sprijinul UE o serie de proiecte de dezvoltare agricolă, precum și dezvoltare rurală și regională.

Pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii în regiuni în perioada 2011-2013 Ministerul Economiei, în cooperare cu autoritățile regionale, a lansat șase incubatoare de afaceri: la Soroca, Rezina, Singera, Coșnița, Ștefan Vodă și Leova. Aproximativ cinci milioane de lei au fost cheltuiți pentru ridicarea fiecărui centru; cele mai multe dintre aceste fonduri a fost compensate de către Uniunea Europeană.

În incubatoare, antreprenorii locali deschid companii mici de producție sau companii care furnizează servicii de întreținere (șaloane de coafură, școli de șoferi). Avantajul acestor incubatoare de afaceri este că în primii trei ani antreprenorii plătesc chirii mai mici: în primul an, 30% din valoarea serviciilor respective pe piață, în al doilea an 50%, și în al treilea an 70%. În plus, administrația incubatoarelor de afaceri oferă tuturor rezidenților servicii de consultanță gratuite.

De la lansarea programului și până în prezent în cadrul incubatoarelor activează aproape 90 de companii, care au generat circa 370 de locuri de muncă în regiuni. În 2014 vor fi deschise încă patru incubatoare de afaceri: la Ceadr-Lunga, Nisporeni, Ocnița și Cimișlia. Autorii proiectului consideră că mediul confortabil pentru afaceri în regiuni va constitui o alternativă plecării din țară a celor mai activi cetățeni.

Un alt proiect destinat să oprească migrația, care contribuie la crearea locurilor noi de muncă și chiar la revenirea în țară a migranților, este programul PARE 1 + 1 lansat în 2011. Drept obiectiv principal programul dat își propune să încurajeze migranții moldoveni care câștigă bani în străinătate să-i investească în afaceri la ei acasă: în sate și regiuni.

În conformitate cu termenii PARE 1+1 pentru fiecare leu investit în afaceri antreprenorii moldoveni vor primi gratuit un leu de la guvern. În special, programul are ca scop dezvoltarea producției și a serviciilor. PARE 1+1 nu permite obținerea granturilor pentru dezvoltarea comerțului, instituțiilor financiare sau a jocurilor de noroc. În plus, compania nou creată trebuie să fie amplasată în regiune. Grantul nu va fi acordat pentru lansarea afacerilor în Chișinău sau în Bălți. Valoarea maximă a grantului pentru o singură companie este de 200 mii lei.

În perioada 2011-2013, 8 mii de persoane au beneficiat de consultații cu privire la participare la programul PARE 1+1, iar 600 din ei au fost instruiți în domeniul antreprenoriatului ca parte a programului. Drept rezultat, 313 moldoveni și-au deschis afaceri. Datorită acestui program totalul investițiilor în afaceri s-a ridicat la aproximativ 200 milioane lei. În 2014 guvernul intenționează să lanseze 160-200 proiecte de afaceri în regiuni.

DEZVOLTAREA REGIUNILOR Pe lângă crearea locurilor de muncă în țară, guvernul este implicat în dezvoltarea infrastructurii în centre raionale și în sate. Aceste proiecte sunt realizate de către agențiile de dezvoltare regională (trei agenții: de Nord, de Centru și de Sud). În mare parte, aceste proiecte se vor axa pe

repararea drumurilor rurale, reconstrucția conductelor de apă și canalizare, construcția unor localuri cu menire culturală, precum și îmbunătățirea sistemelor de colectare și reciclare a deșeurilor.

Printre proiecte majore merită de remarcat proiectul de reconstrucție a sistemului de alimentare cu apă și canalizare din raionul Călărași realizat în perioada 2011-2012. Peste 25,5 milioane de lei au fost investiți în construcția sistemelor de epurare a apelor uzate cu un volum de 1400 de metri cubi, construcția unei noi conducte de alimentare cu apă cu o lungime de 400 m, renovarea completă a două stații de pompare a apei și a 2,5 km de rețele de canalizare. Proiectul furnizează apă potabilă de calitate pentru circa 18 mii de oameni din regiune și a creat 13 locuri noi de muncă.

Un proiect similar în valoare de 25,3 milioane lei a fost finalizat anul trecut în nordul Moldovei (orașul Otaci din raionul Ocnița). Potrivit datelor de la Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord, în Otaci au fost înlocuite sistemul de canalizare și conducta de alimentare cu apă, precum și au fost construite instalații noi de epurare a apelor.

Pe lângă proiecte sociale desfășurate, în regiune a fost reparată și infrastructura. La sfârșitul anului 2013 la Ungheni a fost reparat Palatul Culturii (în valoare de 20,1 milioane lei), iar la Căușeni a fost dat în exploatare noul Centru de Tineret și Sport (în valoare de 40 milioane lei). Centrul dispune de o piscină, mai multe săli sportive pentru practicarea diferitor tipuri de sport. Școlarii pot frecventa acest complex sportiv gratuit.

AGRICULTURA În prezent, aproximativ un sfert din populație activă din punct de vedere economic este implicată în sectorul agricol din Moldova. În 2013 volumul total de producție agricolă a depășit 23 miliarde lei. Cu toate acestea pentru a se alinia la standardele europene, sectorul agricol național are nevoie de reforme atât din punct de vedere instituțional, cât și cel de infrastructură.

În cadrul reformei instituționale desfășurate la nivel național în 2013 a fost creată Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, care se subordonează guvernului. „În subordinea Agenției vor fi mai multe laboratoare din întreaga țară, care vor monitoriza calitatea produsului

și conformitatea acestuia cu standardele europene. Costul proiectului de desfășurare a controlului calității produselor va fi de aproximativ 20 milioane euro”, - a declarat șefa Departamentului analiză, monitorizare și evaluare a politicilor din cadrul Ministerului Agriculturii Diana Gherman.

Potrivit dnei Gherman, prin crearea unei alte agenții pentru intervenții și plăți, a fost simplificată procedura de acordare a subvențiilor pentru agricultori. „Acum, pentru a obține subvenții agricole este nevoie de mai puține documente. În plus, în viitor, Agenția pentru intervenții și plăți va fi implicată în implementarea unor programe de dezvoltare a agriculturii finanțate de către donatori externi”, - explică dumneaei.

Pe lângă aceste instituții, în Republica Moldova activează Biroul Fondului Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD) - agenția ONU responsabilă de mobilizarea resurselor financiare pentru creșterea producției alimentare și îmbunătățirea situației alimentare a păturilor vulnerabile din țările în curs de dezvoltare. Pe parcursul celor zece ani de activitate în Moldova, Fondul a alocat circa 123,6 milioane dolari pentru dezvoltarea agriculturii: trei programe în valoare de 69,9 milioane dolari au fost finalizate, alte două programe cu un buget de 53,7 milioane dolari sunt în curs de desfășurare. Recent Ministerul Agriculturii, în colaborare cu IFAD, a lansat un nou program, care include trei componente: „rezistență la schimbările climatice”, „dezvoltarea internă a întreprinderilor din zonele rurale” și „infrastructura pentru creșterea economică și stabilitatea în țară”.

Primul component vizează desfășurarea proiectelor de cultivare a produselor agricole rezistente la condițiile climatice din Moldova; al doilea component se axează pe dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii angajate în creșterea producției agricole rezistente la climatul local; și al treilea component are drept țintă construirea infrastructurii menite să reducă riscurile climatice în agricultură, cum ar fi dezvoltarea sistemelor de irigare.

În general, programele IFAD permit obținerea unor subvenții pentru proiecte de investiții sau împrumuturi cu rate scăzute ale dobânzii, precum și scheme flexibile de achitare. Datorită programului IFAD au fost implementate cu succes o serie de proiecte agricole. Astfel, compania

„Doksancom” din satul Tomai, raionul Comrat a primit un împrumut de 243 mii dolari pentru construirea unei ferme de animale (200 de capete). Iar în satul Gaidar din raionul Ceadr-Lunga compania „Macinatorul” a obținut un credit de 200 mii dolari pentru construirea unei întreprinderi moderne de prelucrare a grâului. Compania Bergher din satul Crocmaz, raionul Ștefan Vodă, a primit 185 mii dolari pentru procurarea echipamentului de refrigerare ce va ușura depozitarea produselor agricole.

Compania „Green-Farm” din raionul Căușeni a primit un credit din partea Băncii Mondiale în valoare de 300 mii euro în cadrul proiectului de investiții și servicii rurale (RISP II), pentru deschiderea unei fabrici de producere a biocombustibilului. Acest credit a permis companiei să creeze aproximativ 30 de locuri noi de muncă cu un salariu mediu de circa 5 mii lei.

În noiembrie 2010, Moldova a semnat un acord cu Banca Europeană de Investiții (BEI) cu privire la lansarea programului „Filierea Vinului”, care prevede acordarea împrumuturilor concesionale în industria vinului cu scopul de a o moderniza. Programul este în valoare de 75 milioane euro și va fi realizat până în anul 2016. Aproximativ 20 de companii vinicole moldovenești au participat la proiectul „Filierea Vinului” și au obținut peste 21 milioane euro pentru modernizarea producției de vin și îmbunătățirea calității acestuia.

Anul acesta Moldova ar putea să primească încă o tranșă în valoare de 68 milioane euro în cadrul Programului european de vecinătate pentru agricultură și dezvoltare rurală (PEVADR). Cea mai mare parte a banilor - 50 milioane euro - se va concentra exclusiv pe subvenții pentru fermieri din Moldova, ceea ce va mări semnificativ fondul de subvenții în următorii trei ani. Pentru moment fondul de subvenții constituie aproximativ 26,7 milioane euro pe an.

De asemenea, Moldova duce tratative cu guvernul polonez cu privire la alocarea a 100 milioane euro în dezvoltarea sectorului de creștere a animalelor și cel de legumicultură. Dacă negocierile se vor încheia cu succes, fermierii moldoveni vor putea lua împrumuturi cu rata dobânzii fără precedent - de 0,15% pe an. În paralel, cu Banca Europeană de Investiții se negociază alocarea a 100 milioane de euro în dezvoltarea pomiculturii și legumiculturii pomiculturii și legumiculturii. ■

AUTOR: VALERII CORCIARI / KOMMERSANT.MD

COMISARII EUROPEI UNITE

EFIIND PRIN DEFINIȚIE GUVERN SUPRANAȚIONAL AL UNIUNII EUROPENE, COMISIA EUROPEANĂ DE PESTE O JUMĂTATE DE SECOL ÎNDEPLINEȘTE CU SUCCES ROLUL DE MOTOR AL INTEGRĂRII EUROPENE. EA ARE ÎN COMPONENTA SA REPREZENTANȚI AU TUTUROR ȚĂRILOR UE, FĂRĂ PARTICIPAREA EI NU ESTE ADOPTATĂ NICIO DECIZIE IMPORTANTĂ. ANUME COMISIA A FOST CEA CARE A DECLARAT CĂ MOLDOVA ESTE PREGĂTITĂ PENTRU ANULAREA REGIMULUI DE VIZE. EVGHENII GOSPODINOV

Structurile de conducere ale Uniunii Europene sunt organizate astfel, încât fiecare dintre țările-membre ale UE să coparticipe la promovarea politicii europene. Puterea executivă a UE este realizată de Comisia Europeană (CE), care este de fapt cel mai multinațional guvern din lume: ea este constituită din 28 comisari – câte unul de la fiecare stat-membru al Uniunii Europene. O atare reprezentanță face fiecare țară a UE responsabilă în egală măsură de succesele, dar și nereușitele procesului de realizare a politicii comunitare.

Cei care ajung în funcția de comisar al UE trebuie să uite imediat de apartenența națională. Din momentul intrării în funcție și până la finalizarea mandatului el are o singură patrie – Uniunea Europeană. Comisarii nu au voie să desfășoare alte activități decât funcția lor directă. Statelor-membre ale UE li se interzice categoric să se implice în activitatea comisarilor sau să încerce să o influențeze cumva.

Mandatul Comisiei Europene durează cinci ani. Componenta acesteia este constituită cu participarea Consiliului Uniunii Europene la nivel de șefi de stat sau de guvern. La ședințele Consiliului CE, participanții acestuia propun candidatura președintelui Comisiei Europene, care mai târziu urmează să fie confirmată în Parlamentul European. În cazul în care este votat de legislativ, candidatul la funcția de președinte al CE, împreună cu Consiliul UE, porced la formarea viitorului cabinet de comisari. După confirmarea tuturor candidaturilor, componența comisiei este inițial aprobată de Parlamentul European, iar confirmarea definitivă are loc la ședința Consiliului UE. După care Comisia își poate începe activitatea.

La etapa de formare a comisiei, cuvântul țărilor membre ale UE este hotărâtor: doleanțele acestora sunt luate în considerație, iar dezacordurile cu o candidatură sau alta la postul de comisar pot provoca divergențe și probleme considerabile. În prezent președinte al CE este portughezul Jose Manuel Barroso, ajuns în funcția respectivă pentru prima dată în anul 2004.

Comisia are un aparat executiv impunător și gestionează bugetul, fondul și programele Uniunii Europene. Fiecare dintre cei 28 de comisari UE este responsabil pentru un anumit domeniu: protecția mediului, vama și impozitele, libertatea și securitatea, energetica, concurența, agricultura, transportul, politica regională etc. Țările-membre ale UE au împuternicit de bună voie CE cu multiple atribuții în sferile menționate, dar și în alte domenii.

În ultima perioadă de Moldova în s-au ocupat în special comisarul pentru afaceri interne al UE, suedeza Cecilia Malmstrom și comisarul pentru extindere și politica de vecinătate al Uniunii, cehul Stefan Fule. Dl Fule este responsabil pentru participarea Moldovei în programul Uniunii Europene „Parteneriatul stic”, iar dna Malmstrom s-a concentrat pe negocierile dintre UE și Moldova privind anularea regimului de vize. Anume ea a fost cea care a controlat executarea de către autoritățile moldovenești a condițiilor necesare pentru anularea vizelor, de exemplu reformarea MAI. Cecilia Malmstrom și-a făcut bine treaba – regimul de vize între Moldova și EU nu mai există.

Încă un oaspete des în Moldova este și comisarul din partea României, Dacian Cioloș, care monitorizează agricultura și dezvoltarea rurală. Cu participarea acestuia UE a elaborat programe de finanțare a proiectelor agrare în Moldova.

NU TOATĂ LUMEA DIN MOLDOVA O CUNOAȘTE LA FAȚĂ PE CECILIA MALMSTROM, ÎNSĂ ORICINE POATE APRECIA RODUL ACTIVITĂȚII SALE — ANULAREA VIZELOR CU UE

SURSA HTTP://EC.EUROPA.EU

Unul din obiectivele cele mai importante ale Comisiei Europene este coordonarea lucrului autorităților executive ale tuturor statelor UE. Astfel că CE poate fi calificată cu ușurință drept guvernul supranațional al Uniunii Europene.

Totuși, funcțiile CE nu se limitează la cele executive. Comisia urmărește cu atenție ca membrii UE, în special cei noi, să nu tergiverseze armonizarea legislației naționale cu standardele UE. În aceste scopuri Comisia Europeană a fost împuternicită cu atribuții legislative și se ocupă de elaborarea și implementarea inițiativelor legislative, care vin să stimuleze procesele integraționale în interiorul UE. Totodată, Comisia Europeană este și un organ de monitorizare, care urmărește cu atenție respectarea întocmai a normelor comunitare, a drepturilor și libertăților omului. Comisarii sunt foarte atenți și desfășoară cu regularitate consultații cu toate guvernele naționale pentru ca UE să poată promova o politică economică, vamală, militară, externă, industrială și socială unică pe întreg teritoriul Europei unite.

Ședințele Comisiei Europene au loc la Barlemon, un edificiu situat în așa numitul Cartier European al Bruxellesului. Reședința a fost proiectată încă în anul

1960, la construcția ei au fost folosite materiale care conțin azbest. În anul 1991, când s-a aflat despre proprietățile cancerigene ale azbestului, comisia a părăsit clădirea. Timp de 14 ani Barlemonul a fost curățat de azbest și reconstruit. Comisia a revenit în actualul sediu în anul 2004.

Pe tot parcursul existenței sale, comisia a fost prezidată de 11 persoane (vezi anexa). De regulă, funcția de șef al Comisiei revenea persoanelor care au atins succese în politica internă a țărilor-membre ale UE. De exemplu, actualul ei președinte Jose Manuel Barroso, înainte de a ajunge în funcția actuală a fost prim-ministru al Portugaliei.

Funcția de șef al CE poate servi drept trambulină pentru revenirea în politica națională, așa cum s-a întâmplat cu predecesorul lui Barroso – Romano Prodi. Acesta a fost șef al cabinetului italian în anii 1996–1998, însă nu a reușit să se mențină în funcția respectivă, cedând-o fostului comunist Massimo D'Alema. Din anul 1999 până în anul 2004 Romano Prodi a condus Comisia Europeană. Sub auspiciile acestuia, în anul 2002, 11 țări ale UE au acceptat moneda euro. Reușita

lui cea mai importantă a fost extinderea fără precedent a Uniunii Europene în anul 2004, când la UE au aderat 10 membri noi, majoritatea cărora anterior au făcut parte din fostul blocul comunist. Aceste merite i-au permis lui Prodi să-l învingă în anul 2009, la alegerile din Italia, pe carismaticul Silvio Berlusconi și să revină din nou în fotoliul de prim-ministru al țării. ■

"DIRK SCHUEBEL: „NU EXCLUD CĂ MOLDOVA POATE SĂ DEVINĂ MEMBRU AL UE ÎN VIITORUL APROPIAT”

ȘEFUL DEPARTAMENTULUI PENTRU ȚĂRILE PARTENERIATULUI ESTIC ÎN CADRUL SERVICIULUI EUROPEAN PENTRU ACȚIUNE EXTERNĂ, DIRK SCHUEBEL, A DISCUTAT CU CORESPONDENTUL GUIDE, ALEXANDR STAHURSCHI, DESPRE AȘTEPTĂRILE UNIUNII EUROPENE FAȚĂ DE REPUBLICA MOLDOVA LA CAPITOLUL REFORME, PRECUM ȘI DESPRE TEMERILE MOLDOVENILOR PRECUM CĂ ȚARA NOASTRĂ VA AVEA DOAR DE PIERDUT DUPĂ SEMNAREA ACORDULUI DE ASOCIERE.

DIRK SCHUEBEL CREDE ÎN VIITORUL MOLDOVEI ȘI E SIGUR CĂ ACESTA ESTE LEGAT DE UE

AUTOR: VALERIE CORCIARI / KOMMERSANT.MD

- UE a anulat vizele pentru Moldova, pînă la sfîrșitul anului trebuie să intre în vigoare Acordul de Asociere recent semnat între Uniunea Europeană și Moldova. La Chișinău se vorbește deja despre planurile de aderare la UE pînă în anul 2018. Este așteptată Moldova în UE?

-După cum ați menționat primul pas deja l-am făcut. Moldova este prima țară care beneficiază de un regim fără vize cu zona Schengen. Acum moldovenii pot să călătorească în 26 de state UE, inclusiv și în Norvegia. Este minunat faptul că Republica Moldova a fost în stare să obțină astfel de rezultate atât de repede. Înseamnă că țara va putea să meargă mai departe și să demonstreze noi succese. Noi, cei din Uniunea Europeană, la rîndul nostru am dovedit că onorăm obligațiile asumate.

Acordul de Asociere prevede relații foarte apropiate între Moldova și Uniunea Europeană, în special în domeniul comerțului. Bunurile și produsele moldovenești vor avea acces la cea mai mare piață din lume. În același timp, vreau să menționez că acest acord nu exclude cooperarea în cadrul altor acorduri cu privire la comerț exterior [semnate] cu alte țări și organizații. Acesta nu exclude cooperarea comercială cu Rusia și alte țări ale Uniunii Vamale. Noi sperăm că Federația

Rusă va înțelege că Acordul de Asociere nu doar cu Moldova, dar și cu Georgia și Ucraina, nu va avea impact negativ asupra relațiilor comerciale dintre aceste state și Rusia. Dimpotrivă, noi sperăm că Acordul de Asociere va contribui la îmbunătățirea relațiilor economice dintre Federația Rusă și Uniunea Europeană.

Referitor la posibila aderare a Republicii Moldova la UE, deocamdată nu am soluționat această întrebare. Noi vedem cît de rapid s-au dezvoltat relațiile dintre Moldova și Uniunea Europeană în ultimii cinci ani. Și eu nu exclud că Moldova poate să devină membru al UE în viitorul apropiat.

- În UE standardele sunt înalte în toate domeniile — de la învățămînt pînă la creșterea legumelor. Moldova este încă departe de aceste standarde. Este oare reală reorganizarea și modernizarea economiei moldovenești, astfel încît aceasta să corespundă standardelor europene? Dvs. vedeți asemenea oportunități și ce acțiuni trebuie realizate în primul rînd în această direcție?

- Aveți dreptate, în prezent există o diferență foarte mare între țările UE și Republica Moldova. Acesta este unul dintre obiectivele principale ale cooperării noastre. În acest context asocierea cu UE va ajuta Moldova să se apropie de standardele europene. Noi vom sprijini țara

voastră, așa cum o făceam și înainte, în primul rînd din punct de vedere tehnic și financiar. De exemplu, în 2014 Moldova va primi de la UE peste 130 mln. euro.

- În UE la fel ca și în Moldova există corupție. Diferența constă în amploarea acesteia. Există o rețetă universală pentru combaterea acestei calamități?

- Corupția nu este o problemă doar pentru moldoveni. Nu există un remediu universal împotriva acestui fenomen. Din partea Uniunii Europene noi am discutat cu Guvernul Republicii Moldova de mai multe ori despre necesitatea unor eforturi majore de combatere a corupției. Centrul Național Anticorupție trebuie și poate să lucreze mai mult și mai eficient. Este foarte important ca reforma justiției și a procuraturii să continue. De asemenea, mi se pare important faptul că pentru prima dată în istoria Republicii Moldova a fost condamnat un judecător. Este nevoie de toleranță zero față de corupție. Acest principiu este esențial. Lupta împotriva corupției a început, dar acum este nevoie să faceți următorii pași. În viziunea mea, mai întîi de toate, trebuie acordată atenție sectorului bancar și pieței de asigurări, în care se observă neregulii.

- Este în stare UE să influențeze oficialii moldoveni astfel încît ei să lupte mai eficient cu corupția?

- Mi se pare că există deja progrese în acest domeniu. Este foarte important că există surse mass-media care se ocupă cu investigarea cazurilor de corupție. Acest lucru, desigur, nu este pe placul multor oficiali care sunt la putere, dar este foarte important pentru o țară democratică. Asemenea oficiali există și în Europa, și în SUA. Statul vostru este încă destul de tînăr, iar combaterea corupției este un proces continuu. Eu, de exemplu, știu că președintele Nicolae Timofti acordă multă atenție reformei justiției, problemelor de corupție în rîndul judecătorilor. Mi se pare că au fost luate deja niște măsuri pozitive. Însă controlul din partea mass-media, a opoziției și a societății civile este foarte important pentru funcționarea statului.

Pe parcursul activității mele în Moldova am văzut cum au fost cheltuite mijloacele bănești din diverse fonduri menite desfășurării reformelor. Dacă apar probleme ce țin de utilizarea acestora, noi imediat informăm colegii noștri din Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF). Și aceștia imediat intentează dosare.

- Există cazuri care vizează oficialii moldoveni?

- Da, există.

- Puteți spune despre cine este vorba?

-Nu. Cazurile sunt încă în proces de investigare, așa că nu pot să vorbesc despre acestea.

- Dacă la alegerile din Moldova va câștiga Partidul Comuniștilor, Bruxelles-ul va putea să dezvolte o relație constructivă cu acesta?

-Desigur. Noi întotdeauna am spus că suntem gata să lucrăm cu orice guvernare de la Chișinău. Și dacă comuniștii vor câștiga alegerile din noiembrie, noi vom lucra cu ei. Întrebarea este cît de intensiv vom putea să lucrăm cu ei. Eu nu mai activez în Moldova de aproape un an, dar mă informez despre totul ce se întîmplă în țara voastră. Impresia mea este că domnul Voronin nu mai critică atât de dur Acordul de Asociere cu UE. În opinia mea, în cazul în care Partidul Comuniștilor va câștiga alegerile, noi vom putea să lucrăm împreună destul de bine.

-Mulți experți și oameni de afaceri își exprimă îngrijorarea că odată cu semnarea Acordului de Asociere și, în special, după punerea în aplicare a zonei de liber schimb, Moldova se va confrunta cu probleme mari. În special, se vorbește despre faptul că acest lucru va duce la distrugerea agriculturii.

-Nu este prima dată cînd mi se adresează această întrebare. Dar puneți această întrebare fermierilor din Polonia sau din Țările Baltice. Ei au avut îngrijorări similare, dar au putut să reformeze sectoarele economiei destul de reușit. De aceea, trebuie să aveți încredere în posibilitățile reformelor, iar concurența nu-i face rău nimănui. În domeniile în care în Moldova au existat pînă acum monopoluri sau oligopoluri, vor fi mai multe posibilități de concurență. Reformarea sectoarelor economiei necesită mai multe eforturi. Aveți nevoie de mai multă încredere în sine, deoarece pînă acum Moldova a exportat multe produse în UE. După semnarea Acordului de Asociere volumul exporturilor va crește. Sunt convins că sectorul industrial și cel agricol vor fi în stare să pună în aplicare reforme, astfel încît peste cîțiva ani Republica Moldova să devină o țară europeană modernă. ■